

מאת אורי אבנרי

29 - 27 בנובמבר 1972

המחירים הם סילון

השכר הוא צב

עם פרוץ שביבת עובדי ההנדסה במישרד התקשורת, הגשנו הצעה דחופה לסדר-היום. לפני דיברו שלושה דוברים הדוגלים בדיכוי שבי תות: יורם אידור (גח"ל), יגאל הורביץ (ע"מ) ומאיר אביזור. כנראה רביעי ואחרון יכולתי להשיב לטעוניתם: **אורי אבנרי: שלושת דוברי-הימין שדיברו לפי**

... גי **משה ורממן:** חברי-הכנסת אביזור זה לא ימין. **אורי אבנרי:** חצי ימין. הוא בדרך-השם תפוח, הוא חוזר לאס-לאט למוטב (צחוק באור-לם).

שלושת דוברי-הימין יצאו בשצף-קצף נגד השוב-תים, כמינהגם. אני מתפלא איך בכלל יכול מישהו היום, בנובמבר 1972, להתרגן על איזה שובת שהוא בארץ הזאת.

האם אינכם רואים מה קורה בארץ? היכנסו לסופר-מרקט, ותראו מה קורה למחיריים! המחירים מאמירים בקצב של מטוס-סילון, השכר זוחל אחריהם בקצב של צב. איך אתם יכולים להתרגן על דרישה כלשהי של עובד שכיר כלשהו, בייחוד כשהו ציבורי שאינו עומד במעלה סולס-המשכורות? איך אפשר להתרגן? תהיינה דרישותי כאשר תהיינה, כולנו יודעים שהדרישה האמיתית היא לשמור על השכר הריאלי.

זהו המצב היסודי. מי שמתעלם ממנו אינו יכול לדבר על שביבת. למה השובתים עושים את המעשים שגוראים לכם כלי-כך מורוים? האם העובדים הפכו למורוים? לא. הם אנשים נורמליים, בדיוק כמונו. אם הם עושים דברים הנראים לכם כמו-מורוים, מתמיהים. שעי-רוריייתיים. הרי זה מפני שמציק להם משהו שאין לו פתרון. אין לו פתרון במציאות שנוצרה בארץ.

זה יכול היה להיראות אחרת, אילו היה קיים בארץ איגוד מקצועי אמיתי, איגוד מקצועי המייצג את העובדי-דים. זה נשמע מוזר בארץ. אין זה מקובל בארץ ש-איגוד מקצועי ייצג את העובדים, או שהסתדרות-עובדי-דים תייצג את העובדים. כל הצדדים מניחים שההסתדרות היא מין גורם ניטרלי, הנמצא בין העובדים והמעבידים, מעל הצדדים, כשהוא מפשר או מתווך, מסכים או לא מסכים לקבל דרישות או לא לקבל דרישות. שות. ההסתדרות אינה גוף הממלא את התפקיד שנועד לה בכל חברה מודרנית: לייצג את העובדים. **כאשר העובדים אינם מאמינים שההסתדרות רות מייצגת אותם, הם נרחפים לשביתות הנקראות "פראיות". הן אינן פראיות, הן שביתות הגיוניות ומבטאות במציאות שנוצרה.**

... אדוני הוישבראש, כמו בכל השביתות אני חושב שיש דרך אחת לחסלה: להיכנס למשאומתן לפני שהייתה, בזמן השביתה ואחרי השביתה, כשם שמנהלים משאומתן לפני מילחמה, בזמן מילחמה ואחרי מילחמה. **אני קורא לשר לנהל משאומתן רציני עם העובדים האלה, לראות מה כואב להם, ולספק להם מה שדרוש.**

צוות של

סירת

מצב הנוכחות באולם הכנסת חולץ ורע. לא מכבר פתח אבא אבן סידרה של תשובות על שאלות במילים: "כנסת נכבדה וירקה". באותו זמן

נכחו באולם, מילבדי, רק ארבעה ח"כים. כאשר קמתי לנאום על חוק הספנות, הכולל מאות סעיפים והנוגע לציבור גדול וחשוב, נכחו באולם שמונה ח"כים. פתחתי במילים: **אורי אבנרי:** במיספר חברי-הכנסת הנוכחים כאן עכשיו באולם, אי-אפשר לצוות אניה, ואפילו לא סירת-דיג, אילו היה בתקנון הכנסת — — — **יהונתן יפרח:** אניה משוכללת — אפשר, חבר הכנסת אבנרי. **אורי אבנרי:** — — — אילו היה בתקנון הכנסת סעיף הדומה לסעיף 138 (א) של חוק המוצע, האומר ש"בעל כלי שיט רשאי לפטר איש צוות משירות לפני סיום תקופת שכירותו, אם ללא הצדק סביר ירד מכלי-השיט בלי רשות, או לא הצטרף לכלי-השיט בזמן שנקבע להפלגה" — היו חברי-כנסת רבים צפויים לפיטורים, בלי הודעה מוקדמת, תוך כדי תקופת-הש"כירות, וגם בלי פיצויים.

המרד על הבאוני

בדברי על חוק הספנות עצמו, העליתי זיכרונות מתקופה אחרת — תקופה שבה ניהל "העולם הזה" את אחד מאבקיו הגדולים הראשונים. היה זה כאשר פרצה שביתת-הענק של הימאים, ו"העולם הזה" היה העי-תון היחיד שהתייצב, יחד עם יצחק שדה ונתן אלתרמן, לימין השובתים: **אורי אבנרי:** רשע יכול היה לומר שאניה ישראל-לית היא אניה המפליגה תחת דגל פנמה, וימאיה הם יוגוסלבים וסינים. **זאת תהיה הגומה רבה, אבל בכל זאת אי-אפשר להשלים עם מצב שבו כרבע מאוניות ישראל מפליגות תחת דגל זר, בשליש הצוות באוניות ישראל מורכב מזרים, וכי-15% מהקברניטים הם זרים.**

מבלי להפליג על גלי השובניזם המוגזם — אפשר לקבוע שמצב זה איננו סביר. ... אינני יכול שלא לזכור תמונות מלפני עשרים שנה, כאשר המרד הגדול של הימאים נשבר בכוח הזרוע על-ידי אבא חושי המנוח ויוסף אלמוגי, שר העבודה הנוכחי. אז נשברה רוחה של הימאות הישראלית למשך שנים רבות. כשהופעלה מישטרה כדי לכבוש אוניות מידי מלחיי-הזן; כשהובאו מקפריסין מפריי-שביתה כדי להשיט את אוניות הדגל הישראלי; כשהופעלו תותחניים נגד

ימי הזפת והרום: המאה ה-17

מפגינים בשערי הנמל, שרצו להביע את הודותם עם הימאים; כשציבור הימאים, ותיקי הפ"לים, אישים כמו יצחק שדה המנוח, נתן אלתרמן המנוח ואחרים, שתמכו במרד ההוא, הוגדרו כ"עוכרי ישראל" — קרה משהו לימאות הישראלית. היא לא התחלמה ממכה זו עד עצם היום הזה. התקווה שהימאות תהיה בידי חומר אנושי מובחר שבמובחר, ציבור שיראה בימאות יעד ודרך-חיים — תקווה זו התבדתה. ואם כי במשך הזמן החלימה הימאות קצת מן המכה ההיא, וראשי השביתה, "עוכרי ישראל" דאו, הם היום מנהלי מפעלים נכבדים מאוד בשטח הימאות — די להזכיר את נמרוד אשל, חיים צוקר ואחרים. "עוכרי ישראל" של ימי השביתה היא — הרי הימאות לא חזרה למה שהיתה, והמקצוע הימאי לא חזר להיות מה שהיה אז.

את דעתנו על החוק עצמו ניבשנו תוך התייעצויות ממושכות עם חברי תנועתנו בציבור הימאים. אמרנו שהחוק הוא טוב ביסודו, ושאונו מקבלים אותו בברכה. אך היו לנו הסתייגויות לגבי כמה וכמה סעיפים המגבילים את חריות הקברניטים והימאים. ניתחנו אותם באופן ענייני, ואמרנו בין השאר: **אורי אבנרי:** ... יש בהצעת-החוק כמה דברים, אדוני השר, שנדמה לי שהועתקו מחוקות-ימאים עתי-קות.

נורף מהם ריח של זפת ורום. הסעיפים על מרידה באוניות מעלים תמונות מן המרד על הבאוני, ומסופקני אם יש לכך הרבה משמעות במציאות של

ימינו בכלל, ובמציאות הימאות הישראלית בפרט. סעיף אחר המעורר את תשומת-הלב הוא זה החופף קונסולים ופקידים של שגרירויות ישראל בחוץ-לארץ לבורירי-החובה, מבלי שקיבלו הסמכה או הכשרה לכך. גם כאן הייתי אומר: במאה ה-17 הסעיף הזה בודאי היה נחוק. אבל בימינו אנו, בתקופת אלחוט, של תק-שורת מיידית — האם יש צורך לתת לקונסול ישראל במונטבידיאו סמכות לתת פקודות לקברניטים ולצוות? האם אי-אפשר להשיג באתה מהירות, בעזרת אלחוט, החלטה של המוסדות המתאימים בחיפה, במקום לסמוך על נציגי קונסולרי שלא דרך על סיפונה של אוניה?

ברוך השם

שאיין שלום

מדוע אני נוכח בכל ישיבות מליאת הכנסת, ללא יוצאת מן הכלל, זו השנה השמינית? אין זה רק מילוי הבטחה שנתנה סיעתנו לבוחרים, וגם לא רק הדגמה של מילוי נכון של תפקיד חבר-הכנסת, כפי שאנו מבינים אותו.

הדבר דרוש גם כדי לאפשר תגובה מיידית על דברים הנאמרים בכנסת, הצגת שאלות לשרים נואמים וניצול כל שאר האפשרויות להבעת דיעותינו וביורר האמת. דוגמה לכך ניתנה בשעה שהכנסת דנה בחוק שנועד להאריך את התקנות-לשעת-חירום בדבר הפעולה המי-ש"פנית בשטחים המוחזקים. הדיון הפך לוויכוח פוליטי על השטחים, והיו בו חילופי-דברים רבים. בין השאר: **יעקוב נחושתי:** (גח"ל): ... ברוך השם, חלפו שש שנים והנה לא בא השלום, וראיתם שזאת (החזקת השטחים עד לשלום) לא תרופה.

אורי אבנרי: ברוך השם שאין שלום? **יעקוב נחושתי:** לא. ברוך השם, חלפו שש שנים והנה נוכחים אנו לדעת שזאת אינה תרופה. חבר-הכנסת אבנרי, למה לך להיכנס לזה? אתה עושה מהדברים האלה קודום לחפור בו. על השלום אתה מתחרה עם אנשים? יש הרבה אנשים שהם שוחרי-שלום בלי להת-רברב בה כל כך.

אורי אבנרי: "ברוך השם שאין שלום!" זוהי גישתכם האמיתית. **קריאה:** זאת פליטת פה. **יעקוב נחושתי:** זה פשוט ניסוח לא מוצלח של המישפט, זה הכל.

יעקוב נחושתי: ... אנו עדים לוויכוח קולני מאוד במפלגת העבודה. יש התחרות בלתי-פוסקת בין "יונים". **יהונתן יפרח (המערך):** תגיד פשוט שיש מיל-

חמת עופות. **יעקוב נחושתי:** היונים המתחרות על ויתורים עושים חטא גדול לעמם ולעצמם. יש שכתבו ספרים ושרואים בספרים אלה כרטיס-יכסיה לממשלה. **אורי אבנרי:** לכל הפחות, צבי אינו ציפור.* **אריה אליאב:** הוא (נחושתי) אינו שווה שיברו איתו!

יעקוב נחושתי: אני מודה לך, חברי-הכנסת אליאב. **אריה אליאב:** בבקשה. אתה תאמר לי אם אני עושה חטא למדינה? **יעקוב נחושתי:** אם לא תסתום לי את הפה, אגיד לך מדוע. לא נעים לך לשמוע? **אריה אליאב:** לא.

יעקוב נחושתי: האם זה מה שקובע את זכותנו על ארץ-ישראל, נוכחותם או היעדרם של ערבים בשטח? האם לא זה היה המצב כאשר דיברו על חלוקת ארץ-ישראל ב-1947? האם התחשבנו בהם אז? **קריאה:** ודאי שהתחשבנו. לכן קיבלנו את תוכ-נית החלוקה! **יעקוב נחושתי:** קיבלנו? **אורי אבנרי:** אתם לא קיבלתם. אוי ואבוי היה לנו כיום אילו קיבלנו אז את עצתכם. היינו יושבים היום במדינת-חסות של האו"ם.

משה צבי נריה (המפד"ל): ... פורעים מחללי-קודש התפרעו במערת המכפלה, חתכו יריעות ספרי-תורה במספרים וקרעו ספרות-הילים לגזרים. המאורע המזעזע בא להזכיר לממשלת ישראל שידה הרכה והנדיבה, רוחב ליבה וסבלנותה, מנוצלים לרעה. **אורי אבנרי:** עד כה אין שום הוכחה לכך שהיו אלה ערבים. ההנחה היא שהיו אלה פרובוקטורים יהודיים, מהחברים שלך, שעשו כאן פרובוקציה מכוונת. (לנושא זה חזרנו למחרת היום, כאשר הצעתי להעיר מסדר-היום שתי הצעות מסיתות של גח"ל והמפד"ל בעניין חברו.)

דוב מילמן (גח"ל): הקונגרס הציוני האחרון קבע פה-אחד כי זכותנו של עם ישראל על שטחים אלה אינה ניתנת לערעור. **נסים אליעד:** לא על כך הוויכוח. **דוב מילמן:** אם לא על הזכות ההיסטורית, על איזה זכויות אחרות אתה מדבר? **אורי אבנרי:** השאלה אינה האם יש לנו זכות היסטורית, אלא האם זוהי זכות בילעדית — או שיש זכות גם לעם השני.

* רמז לספרו של לובה אליאב, "ארץ הצבי".